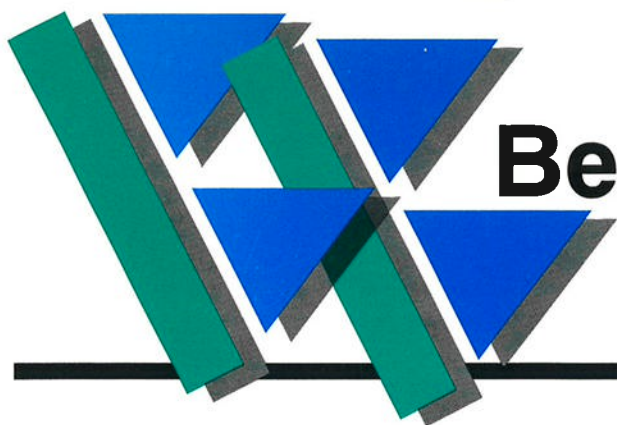
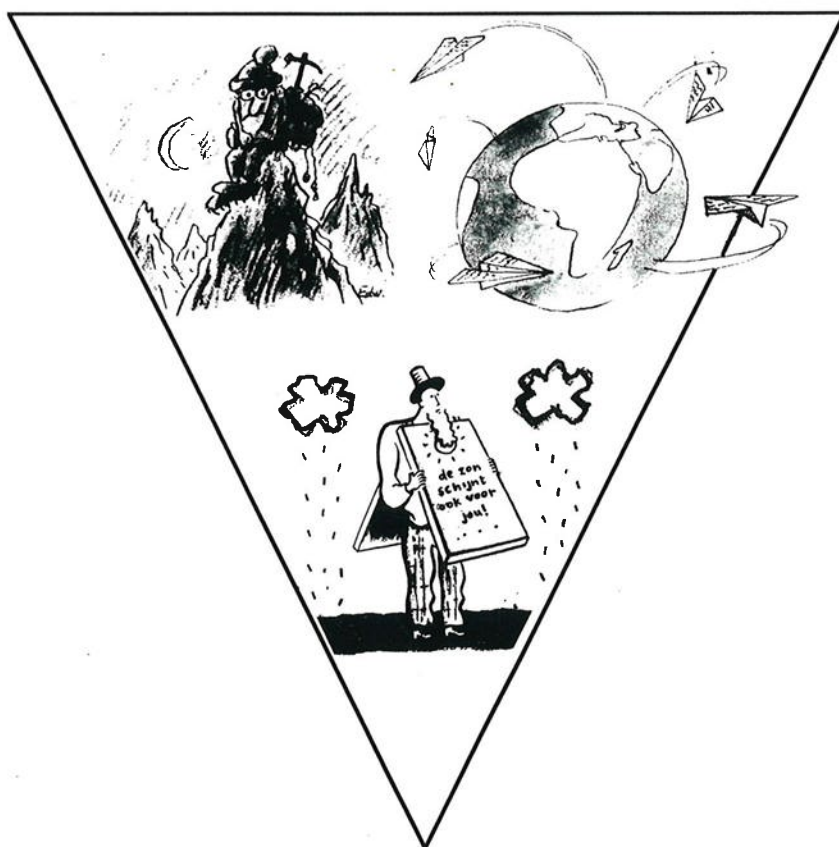

Bestuurskundige Berichten

Jaargang 8 nummer 4
september 1993

**Officieel orgaan van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden**

ISSN: 0920-5772

8^e jaargang, nummer 4. Een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden. Verschijnt minimaal vier maal per jaar.

Hoofredactie

Ilse Mollet en Haiko van der Voort

Redactie

Inge Aarden, Jurian Edelenbos, Willy van Harten-de Heer, Roger Jolly, Ilse Mollet, Jeanet Oonk en Haiko van der Voort

Lay-out realisatie

Inge Aarden, Roger Jolly en Jeanet Oonk

Medewerkers aan dit nummer

Inge Aarden, Jurian Edelenbos, Willy van Harten-de Heer, Roger Jolly, Ilse Mollet, Reinier van der Monde, Jeanet Oonk, Haiko van der Voort, Arno van de Weerd

Service-Hero

Ilse Mollet, de ongenoemde medewerkster

Vormgeving

Roger Jolly

Redactieraad

Dhr. M.A.P. Bovens, mevr. M.L. Gevers-Breusers, dhr. F.M. van der Meer, dhr. J. de Vries, Ilse Mollet en Haiko van der Voort

Redactieadres

B.I.L. t.a.v. redactie BB
Vakgroep Bestuurskunde
Wassenaarseweg 52
Postbus 9555
2300 RB Leiden
071-273696

Abonnementen

B.I.L.-leden ontvangen de BB gratis. Voor niet-leden bedraagt de abonnementsprijs f 16,- per jaar. Over te maken op bankrekeningnummer 56.65.22.357 t.n.v. "B.I.L." of op giro 9013 van ABN Leiden o.v.v. "B.I.L. rek. nr. 56.65.22.357; Abonnement BB"

Druk

Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

Waar redacteurs op persoonlijke titel hun mening geven, is deze niet noodzakelijkerwijs die van de hele redactie.

Waar bij woorden gebruik wordt gemaakt van het mannelijk geslacht, wordt uiteraard ook de vrouwelijke vorm bedoeld.

Inhoudsopgave

Voorwoord3

Publiek-private samenwerking4
Wat is het en wat kun je ermee?

De beperkingen van een journalist6
Ondanks de persvrijheid zijn journalisten niet vrij

Keuzevakperikelen7
Stel: je volgt een keuzevak in Rotterdam...

Een jaarverslag om bang van te worden ..10

Vreemdelingenzaken11
De Dienst Vreemdelingenzaken

Reticulair12

Practische practica14
Hoe nuttig zijn de practicumweken?

Ideaal burgerschap
als hoeksteen van de samenleving16
Over sociale vernieuwing

Van het bestuur16

Voorwoord

Net als de meeste studenten hebben wij tijdens de vakantie weinig nuttigs gedaan. Liften, kamperen, hier en daar nog een tentamentje leren, een artikeltje schrijven, aan het strand liggen regendruppels te tellen. Door het trieste weer zijn er alleen maar meer artikelen op stapel gekomen. Zo is deze BB ontstaan.

Aangezien de coördinatie tussen onze vakantiestoelen wat moeizaam verliep, temeer omdat deze met afstanden van zo'n 3000 kilometer van elkaar lagen, heeft deze BB geen thema. De samenhang moeten we dus zoeken in de eenduidige lay-out, de collegialiteit van de redactieleden (we willen er allemaal uit), en onze gemoedstoestand (het was overall rotweer). Het volgend nummer wordt wel verrijkt met een thema. Het is alleen nog niet duidelijk welke dit wordt. Iedere remming om stukken in te leveren is hierbij hopelijk weggenomen.

Laat bovenstaand stukje een stimulans zijn om zitting te nemen in de nieuwe redactie.

Ilse Mollet en Haiko van der Voort

Naschrift

„Mijn eerste publikatie stond in de BB, en die van jou?” Wordt lid van de nieuwe BB-redactie en er gaat een wereld voor je open. Indien je niet geïnteresseerd bent in taalfouten en andere zaken die met het leven te maken hebben, dan kun je altijd nog je ergste vriend lid maken via de volgende telefoonnummers: 071-273696 (B.I.L.-kamer), 071-126643 (Haiko) of bij absoluut geen gehoor 071-134253 (Ilse).

Samenwerking tussen overheidsorganisaties en het bedrijfsleven staat volop in de belangstelling! De laatste jaren hebben vele projecten gestalte gekregen via een publiek-privaat samenwerkingsverband. In het DIII van het Bestuurskundeprogramma gaat één van de seminars over dit fenomeen. Het onderstaande stuk zal kort de achtergrond en het begrip schetsen.

Publiek-Private Samenwerking

Jeanet Oonk

Inleiding

Gedurende lange tijd is het heel normaal geweest dat overheidsorganisaties en bedrijven samenwerken. Eind jaren zestig komt daar echter verandering in. In die tijd gaat bij de overheid het idee van de „maakbare samenleving” leven. De overheid beschikt over voldoende middelen om vele projecten zelf ter hand te nemen. Langzamerhand groeit er dan een diep geworteld wantrouwen en apathie tussen overheidsorganisaties en bedrijven. Pas in de jaren tachtig komt hierin verandering. De economische en maatschappelijke ontwikkelingen en het belang van het bedrijfsleven als economische motor nopen tot een andere aanpak van de regering. Het tweede kabinet Lubbers geeft in het Regeerakkoord aan dat publiek-private samenwerking een goed instrument is om het investeringsvolume in onder andere de stedelijke vernieuwing op te voeren.

Publiek-private samenwerking

Het begrip is oorspronkelijk uit Amerika komen overwaaien (public-private partnership). Een algemene definitie van het begrip bestaat weliswaar niet, maar het dient te gaan om een gecoördineerde interactie tussen overheden en bedrijven met congruente doeleinden en met zowel maatschappelijke als commerciële kenmerken. Dit onder voorwaarde van het behoud van de eigen identiteit van de betrokken partijen.

Sterke punten

Aan de samenwerking zitten een

aantal sterke punten. De overheid zelf bezit minder marktkennis dan de private partij en door samen te werken met private partijen kan de opbrengst van projecten vergroot worden. Een ander voordeel is dat de bedrijfsvoering van private partijen sterk op efficiëntie gericht is. Door samen te werken wordt verwacht, dat de efficiëntie binnen de overheid zich ook zal verbeteren. Aan de andere kant zijn er voordelen voor de private partij. Door samen te werken is het mogelijk bepaalde noodzakelijke publieke procedures versneld af te handelen (bv. vergunningverlening).

Partijen

Dat beide partijen elkaar nodig hebben, betekent niet dat de samenwerking altijd soepel verloopt. De belangen van beide partijen lopen nogal uiteen. Waar de publieke partij een maatschappelijk belang nastreeft, wil de private partij het rendement veiligstellen. Het is van belang dat er gemeenschappelijke uitgangspunten geformuleerd worden. Verder dienen er duidelijke afspraken over de verdeling van de risico's en de inbreng van de verschillende partners gemaakt te worden. Daarnaast is een goede organisatie en een goede verdeling van taken en plichten essentieel. Naast het grote cultuurverschil tussen de beide partijen is ook het handhaven van de democratische controle een groot probleem bij de publiek-private samenwerking. In het bijzonder de positie van derden-belanghebbenden kan in het gedrang komen doordat inspraak en voorlichting gemarginaliseerd worden door afspraken, die in het kader van publiek-private

samenwerking gemaakt zijn.

Zeedijk

Dit is een van de eerste publiek-private samenwerkingsprojecten in Nederland geweest. Van oudsher was de Zeedijk een bekende uitgaansstraat in Amsterdam, die bezocht werd door zeelieden. Sinds de jaren zeventig is de Zeedijk sterk achteruit gegaan. Drugs en criminaliteit viert hoogtij. In het begin van de jaren tachtig wordt duidelijk dat de situatie onhoudbaar is. De drugs-dealers, drugverslaafden en pitbulls overheersen het straatbeeld van de Zeedijk en de directe omgeving. De „gewone man” waagt zich liever niet meer op de Zeedijk. Ook de politie heeft het gebied als verloren opgegeven (de openbare orde is er niet meer te handhaven). Door de stijgende criminaliteit verdwijnt de economische bedrijvigheid en dit versterkt weer de criminaliteit, etc. Deze vicieuze cirkel moet doorbroken worden en het is de verschillende partijen duidelijk dat ze dit niet alleen kunnen. Op 1 februari 1983 werd een historische beslissing genomen. Voorgesteld wordt de aanpak van de Zeedijk via een *joint venture* tussen overheid en bedrijfsleven gestalte te

**Dat men elkaar
nodig heeft betekent
niet dat de
samenwerking altijd
soepel loopt**

geven. Hiervoor wordt de stuurgroep Economisch Herstel Zeedijk opgericht en hierin nemen personen uit het bedrijfsleven, belanghebbenden (bv. buurtbewoners) en gemeentebestuurders plaats.

Het idee is gebaseerd op twee pijlers. Ten eerste zal het bedrijfsleven gaan werken aan het economisch herstel van de Zeedijk. Hiervoor wordt een aparte N.V. opgericht, waarin het bedrijfsleven en de overheid elk een even groot financieel deel inbrengen. Met dit geld worden de panden in de

straat opgekocht en gerestoreerd. In 1989 is een groot deel van de panden gerestaureerd en tegen verlaagde aanvangshuren wordt geprobeerd de winkelpanden te verhuren. Ten tweede zal de gemeente Amsterdam ervoor zorgen dat de politie de openbare orde herstelt en ook blijft handhaven. Langzamerhand lijkt deze opzet te slagen en neemt de economische bedrijvigheid toe. Dit alles is in gang gezet en uitgevoerd door de vereende krachtsinspanningen van zowel de publieke als de private partijen. De Zeedijk wordt langzamerhand weer

een normale winkelstraat.

Slot

Hierboven is in vogelvlucht een schets gegeven van de publiek-private samenwerking. Aan de samenwerking zitten nog veel meer aspecten en problemen, die hier niet aan de orde zijn gekomen. Boeiend is het onderwerp absoluut! Δ

Door een technische fout is dit artikel in het vorige nummer verkeerd geplaatst, vandaar deze herplaatsing. (Red.)

Symposium

Op 16 november a.s.
organiseert *Reticulair*,
de vereniging van afgestudeerden bestuurskunde
een symposium.

Met als thema: „Herwaardering van de overheid.”

Sprekers die middag zullen zijn:

Dhr. Geelhoed; Secretaris-Generaal ministerie Economische Zaken.

Dhr. Ringeling; Hoogleraar Bestuurskunde

Dhr. Stekelenburg; Voorzitter F.N.V.

Dhr. Nouwen; Hoofddirecteur A.N.W.B.

Dhr. Berg; Berenschot

Tijd: de gehele middag

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met:

Drs. E.J.T. van den Berg, % 070-3517856, ('s avonds: 071-217067)

Mw. drs. R.F. Scheffers, % 030-946999, ('s avond: 010-4332746)

De beperkingen van een journalist

Journalisten schijnen mensen te zijn en kijken dus zoals iedereen met een gekleurde bril naar de werkelijkheid. Feiten, gezien door een waarnemer, staan voortdurend bloot aan de druk van denkbeelden over die feiten, aan de druk van ideologie. Daarom moet men rekening houden met meerdere waarheden. De gedrukte tekst is niet heilig omdat hij nu eenmaal gedrukt is. De journalist draagt de verantwoordelijkheid naar de lezer toe met zijn tekst zo zorgvuldig mogelijk de werkelijkheid te beschrijven, ook omdat velen zijn „waarheid” onder ogen krijgen. Bovendien zal de lezer zich enige mate van scepticisme moeten aanmeten.

Ilse Mollet

Ethiek

De media worden gekenmerkt door beroepsethische aspecten, juist door de rol die ze spelen in de maatschappij. Taken van de journalist liggen in de sfeer van informatieverstrekking en in het bijdragen van de meningsvorming. De media kenmerken zich in de huidige tijd door verzelfstandiging, professionalisering, instabiliteit in de standpuntbepaling en een veelzijdig kritische instelling. Journalistiek is het voortdurend selecterend, keurend, afwegend, kortom beslissend bezig zijn. Beroepsethiek is de ernst van zijn functie en taken zien, zich bewust zijn

van de verantwoordelijkheid die men draagt, met de bereidheid om verantwoording af te leggen over die verantwoordelijkheid.

Waarom is ethiek in de media geboden? Volgens Diemer door:

- 1 de factor van de feitelijke onmisbaarheid die tal van media zich hebben verworven ten opzichte van de informatieverstrekking en opinievorming, en de afhankelijkheid van de ontvanger van die informatie;
- 2 de verzelfstandiging, waardoor de media, ook wat betreft formulering en naleving van gedragsregels, geheel op eigen benen is komen te staan;
- 3 de omstandigheid dat de media een machtsfactor zijn geworden in de samenleving die moeilijk te controleren, hetgeen alleen aanvaardbaar is tegenover een ethische beroepsuitoefening;
- 4 de werking van de taakvervulling door de media;
- 5 bij erkenning en nakoming van een redelijke mate van vakethiek, zal de sfeer van vrijheid zoveel mogelijk ongerept blijven, omdat ook zo de overheid weerhouden wordt van het aanscherpen van rechtsbepalingen;

6 het menselijke element: in de media worden mensen geïnformeerd door mensen veelal over mensen.

Deze factoren maken het wenselijk dat journalisten ethisch gedrag vertonen. Er bestaan echter geen formele gedragscodes voor journalisten. Een stap in de goede richting is echter het in 1960 door de georganiseerde journalistiek in het leven geroepen college ter beoordeling van journalistieke gedragingen, de Raad voor de Journalistiek. De Raad is een belangrijke instelling, ook omdat zij naar aanleiding van binnengekomen klachten tot uitspraken kan komen die als richtlijnen kunnen gelden voor een verantwoorde beoefening van de journalistiek.

Vrijheid

Artikel zeven van de Grondwet zegt: Niemand heeft voorafgaand verlof nodig, om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet. In Nederland kent men dus geen preventieve censuur. Het standpunt is: alles mag, behalve datgene wat uitdrukkelijk bij de wet strafbaar is gesteld.

Maar geen enkele vrijheid kan onbeperkt zijn dus ook persvrijheid niet. De journalist is aan enkele informele beperkingen onderhevig, namelijk:

- het marktmechanisme (ruimte voor een artikel afhankelijk van oplagecijfers);
- zelfcensuur (bv. plaatsbaarheid van een artikel);
- afhankelijkheid van een beperkt aantal internationale persbureaus voor de berichtgeving omtrent het buitenland;
- de journalist is geketend aan de koorden van zijn maatschappelijke omgeving.

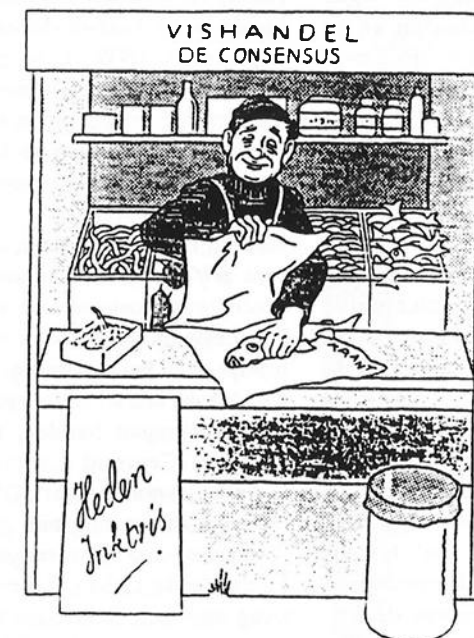
Een journalist is dus niet alleen gebonden aan de wet en bepaalde gedragsregels, zijn beroepsethiek. Hij wordt ook beperkt in zijn journalistieke vrijheid door andere factoren.

Ook de redacteurs van Bestuurskundige Berichten zijn aan sommige van deze beperkingen onderhevig. Wij zijn aan de wet gebonden, proberen ons op een verantwoorde wijze te ge-

dragen, doen aan zelfcensuur, kijken door onze eigen bril en schrijven onze eigen waarheden. Dus lees onze artikelen als een echte scepticus. Δ

Gebruikte literatuur:

Dr. E. Diemer, *Een verder reikende verantwoordelijkheid*, afscheidrede 1981.
P. Heil, *Werkwijzer voor journalistiek denken en doen*, 1980.
H.J. Evers, *Journalistiek en ethiek*, 1987.
D. Elliot, *Responsible journalism*, 1986.

Keuzevakperikelen

Avontuurlijk ingesteld als wij zijn, wilden wij voor onze keuzevakken nu eens niet eenvoudig de Leidse Keuzevakken-gids uitpluizen, maar afreizen naar Rotterdam om daar bij Bedrijfskunde keuzevakken te gaan volgen: hadden we het maar nooit gedaan!

Reinier van der Monde en
Arno van de Weerd

In het DII wordt de bestuurskunde-student geacht veertien studiepunten aan keuzevakkenruimte op te vullen: daarbij moet voor minimaal vijf studiepunten een keuze gemaakt worden uit de lijst met de gebonden keuzevakken (bestuurskundig-georiënteerde vakken, vanuit de vakgroep gegeven) en is de student verder vrij zelf de resterende studiepuntenruimte op te vullen. Dit opvullen blijkt in de praktijk niet altijd eenvoudig.

Niet zelden volgen studenten nog even snel één-studiepunt-vakjes om hun saldo aan te vullen.

Stoute schoenen

Als je geen idee hebt van wat er allemaal te volgen valt aan keuzevakken dan kun je de door de universiteit uitgegeven Keuzevakkengids raadplegen: hierin staan alle in Leiden gegeven keuzevakken vermeld met een korte beschrijving ervan, het aantal studiepunten, de faculteit en vakgroep die het vak geeft, enzovoort. Als je echter, net als wij, niet zo geïnteresseerd bent in vakken als *Evolutionis-*

me, *Archeologische stratigrafie van Palestina e.o.* of *Ongevocaliseerd Klassiek Hebreeuws*, dan kom je met deze gids niet veel verder. Dus besloten wij de stoute schoenen aan te trekken en in Rotterdam eens te kijken wat daar allemaal voor interessants te volgen is. Hadden wij maar onze gewone schoenen aangehouden...

Studiegids

Helaas bleek Rotterdam niet zo'n handige gids met alle Rotterdamse keuzevakken te hebben: elke faculteit staat in Rotterdam op zichzelf en bepaalt dus ook zelf of er, en zo ja wat

voor, vakken vrij zijn voor (zoals het daar heet) bijvakstudenten. Nou ja, om nou alle faculteiten in Rotterdam af te lopen leek ons ook weer zo wat, dus kozen we voor de faculteit van de snelle managers: Bedrijfskunde. Voor keuzevakken-informatie moet je daar de studiegids raadplegen. Raadplegen betekent echter aanschaffen en er moest eerst zeven gulden vijftig over de toonbank alvorens het zoekwerk kon beginnen (de Leidse Keuzevakkengids, die net zo dik is, is gratis, maar goed: 's universiteits wijs, 's universiteits eer).

Inschrijven

Na de bijzonder onoverzichtelijke studiegids te hebben doorworsteld hadden wij een keuze kunnen maken, dus op naar het Bedrijfskunde-secretariaat. Helaas, de gekozen richtingen waren niet open voor bijvakstudenten: ja, de eigen student gaat natuurlijk voor en het blijft natuurlijk een *numerus-fixus*-studie. Dat laatste zorgde voor een complicerende factor: er was toestemming van de verantwoordelijke docent nodig om zijn vak te volgen! De procedure is als volgt: eerst moet je met de toestemming van je eigen faculteit, bij Bestuurskunde was dat het paarse keuzevakkenformulier met de handtekening van de Doctoraal Examen Commissie (lees: Kallenberg) erop, naar het Bedrijfskunde-secretariaat. Vervolgens moet je naar de verantwoordelijke docent, die je schriftelijk toestemming moet geven voor het volgen van zijn vak. Heb je die toestemming op zak, dan moet je weer naar een ander bureau, dat je inschrijft aan de Erasmus Universiteit. Daar moet je de twee toestemmingen, pasfoto's, je uittreksel uit het Persoonsregister en een bewijs dat je studeert in Leiden overhandigen. Je voelt het wel aankomen: de vakken zijn allang

**Bij Bedrijfskunde
staat DSM
voor
Dutch State Mines**

begonnen als jij nog niet eens de docententoeestemming hebt kunnen verkrijgen.

Eindelijk gekozen

Wij kozen voor het DI-vak Bedrijfskunde voor de Publieke Organisatie (BPO) en voor het DII-vak Bedrijfskunde voor Niet-op-Winst-gerichte Organisaties (NWO). Na een maand op de Leidse toestemming hebben moeten wachten begon het trachten de docententoeestemming te verkrijgen, maar onze drukbezette docent was helaas steeds *net* weg...

Bovendien, zo bleek later, wist de docent *zelf* niet eens dat toestemming vereist was. Toen we toch uiteindelijk die toestemming (een slordig getypt briefje met handtekening, waar wij dachten dat een en ander heel officieel was) verkregen hadden, togen wij naar het Centraal Examenbureau. Daar waren collegekaart, OV-kaart en rijbewijs samen nog niet genoeg om de mensen daar te overtuigen van ons Leidse Studentschap, dus moesten we terug naar Leiden en daar een bewijs van betaling van collegegeld gehaald. Daar werd overigens de collegekaart gewoon overgeschreven, dus deze reis naar Leiden had ons bespaard kunnen blijven, maar goed, je vindt alles nog steeds leuk, dus je houdt de moed erin! Dus toen we alles uiteindelijk ingeleverd hadden in Rotterdam kwam, na vier maanden sinds onze keuzebepaling, dan toch de collegekaart.

Colleges

Inmiddels waren de colleges natuurlijk allang begonnen, dus terwijl we nog niet eens wisten of we wel tentamen mochten doen, reisden we wel elke dinsdagochtend af naar Rotterdam om daar om 9.00u de colleges te kunnen volgen. Als je dan echter de hoofddocent hoort verkondigen dat DSM als een Staatsbedrijf is begonnen en dat de letters uit de naam staan voor *Dutch State Mines*, dan weet je wel hoe de lachspieren op de proef gesteld werden. Of kwam dat misschien door de gastdocent, die zijn lessenaar halverwege zijn college van de tafel afduwde, zodat die in drie stukken op de grond uiteen brak? Nou ja, dan de boeken maar goed bestuderen. Je hoort wel eens over weten-

De docent wist zelf niet eens dat toestemming vereist was

schappers die schrijven om het schrijven, nou bij Bedrijfskunde is dat niet zeldzaam: alle boeken die voorgescreven waren konden tot enkele A4-tjes gereduceerd worden en dan leek het nog allemaal op elkaar. Maar goed, je hebt ze dan al gelezen, dus dan maak je het toch maar af en doe je tentamen.

Tentamen

Alvorens tentamen te mogen doen moet je je wel eerst inschrijven en aan de Erasmus Universiteit gaat dat hypermodern: iedere student heeft een collegekaart met een magneetstrip en inschrijven voor tentamens geschiedt in de Terminalruimte: een gangetje ergens in de kelder van het hoofgebouw, waar een rijtje computerterminals staat. Allereerst moet je je collegekaart door een magneetstrip-lezer halen en dan kun je met een lichtpen op het beeldscherm aangeven voor welk tentamen je je wilt inschrijven. Er was voor ons alleen één probleem: hij pakte onze collegekaart niet... Dus wij naar dat bureau dat over tentameninschrijvingen ging en daar maar weer een tentamenbriefje ingevuld en meegenomen (bewijs van inschrijving).

Ahoy

Beide tentamens waren in de Ahoy-hallen en precies op de dag van het tweede tentamen was het weer zover: het Rotterdamse Openbaar Vervoer staakte. Dus wij met de taxi naar de Ahoy-hallen (vijfentwintig piek) waar we nog net op tijd aankwamen om te kunnen constateren dat de immense hallen daar ingedeeld zijn in blokken, geordend op collegekaartnummers. Wisten wij veel: wij gingen gewoon zitten waar nog plaats was. Het tentamen was inmiddels begonnen, toen de surveillant ons wegstuurde naar „ons eigen blok”. Maar waar was dat blok?

Het maakt bij een tentamen niet uit wat je precies opschrijft, als je het maar mooi opschrijft

Dat bestond dus niet, dus werden we maar in de uiterste hoek van de hal geparkeerd. vervolgens kwam de collegekaartcontrole en daar bleek dat we inderdaad niet op de computeruitdraai stonden vermeld. Onze surveillant durfde „daar geen verantwoordelijkheid voor te nemen” en concludeerde na uitgebreide inspectie van onze tentamenbriefjes dat het wel goed zou zijn. Grappig was dat er ook geen docent aanwezig was die dit soort problemen misschien op had kunnen oplossen, of waar je vragen over het tentamen aan zou kunnen stellen: sterker nog, de docent van NWO gaf ons in het laatste college zijn kamertelefoonnummer, zodat we, bij vragen, hem zouden kunnen opbellen vanuit Ahoy! Deze docent, ex-bestuurskundige Kooiman (o.a. Commissie Vonhoff), had nog meer in petto: we moesten een werkstuk maken, dat, naar later bleek, niet becijferd werd, maar „doorslaggevend zou werken bij twijfel over het tentamencijfer”. Bovendien konden we nog democratisch besluiten over plaats en tijd van het tentamen: het scheelde niet veel of we hadden onze eigen tentamenvragen mogen verzinnen. Dat dit laatste niet eens zoveel naast de werkelijkheid ligt komt later nog ter sprake.

Cijfers

De tentamenresultaten, en hier komt het eerste positieve punt, werden keurig opgestuurd naar het huisadres. Het tweede tentamen, NWO, hadden we allebei ongeveer even slecht gemaakt. Maar wat bleek uit het thuisgestuurde overzicht? De één had een twee, de ander een negen! Het andere tentamen, BPO, hadden we allebei wel gehaald, maar er klopte iets niet bij NWO. Dus toen we toch in Rotterdam waren, hebben we toch maar even in-

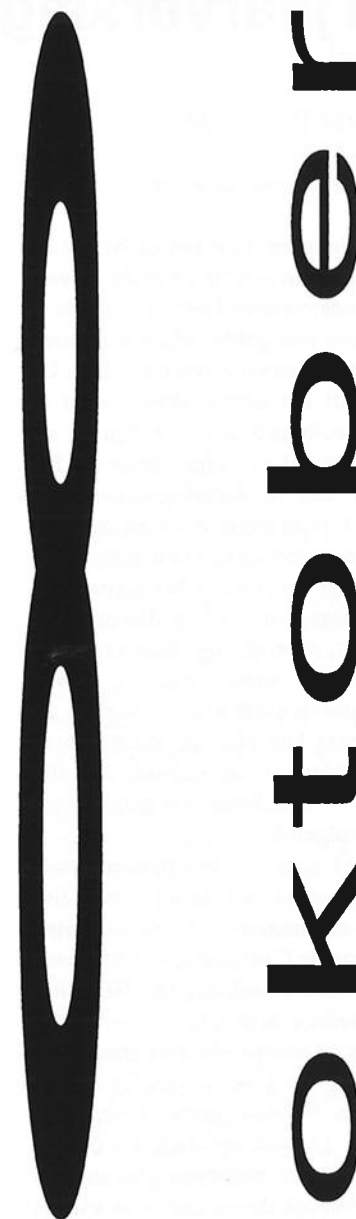
zage gevraagd in de tentamens. Nadat wij het hele verhaal uit de doeken hadden gedaan bij Kooiman, zei de beste man: „Ja, ik weet het nog wel, de een was heel goed en de ander heel slecht.” Ons verweer was toen: „Maar we hebben allebei dezelfde vragen fout beantwoord!” Hierop verzuchtte professor Kooiman: „Ja, nou ja, dan zal een negen misschien iets te hoog zijn geweest, maar ja, daar kan ik nu ook niets meer aan doen!” Verbijsterd verlieten wij zijn kamer. Het maakte dus niet uit wat je precies opschreef, of je de vraag beantwoordde of niet, het ging er dus om of je het allemaal mooi opgeschreven had! Ook bij BPO rommelde het: Je moest daar 40 MC-vragen maken en een essay, dat op vier punten beoordeeld zou worden en dubbel zou tellen. Onze resultaten waren als volgt: de één had een 4,5 voor de MC-vragen en vier zevens voor het essay wat gemiddeld 7,0 is, dus $14 + 4,5 = 18,5$ gedeeld door drie is 6,2, dat werd dus een zes. De ander had een 5,6 plus twee vijven en twee zessen is gemiddeld 5,5 maal twee is $11 + 5,6 = 16,6$ gedeeld door drie is 5,6, dat dus ook een zes werd. Dat laatste stond ook keurig in het rood opgeschreven op het beoordelingsformulier, maar daar is later met blauwe pen een zeven doorheen gekrast. Dus de 5,6 kreeg een zeven en de 6,2 bleef op een zes! Het zoveelste wat niet klopt bij Bedrijfskunde...

Geleerd

Al met al beleefden wij dus een avontuur met hindernissen. Die hindernissen hebben ons echter wel weer de gelegenheid gegeven iets te leren. Niet de stof die voor het keuzevak staat, maar wel het feit dat de bureaucratie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, faculteit Bedrijfskunde leuke voorbeelden geeft van bureaucratisme en willekeur, onderwerpen die binnen de Bestuurskunde natuurlijk al de nodige aandacht hebben gehad. Zo zie je maar dat theorie en praktijk echt niet zo ver van elkaar affiggen en dat zelfs de universiteit die het doceert aan de problemen uit de theorie lijdt. Hebben we toch nog wat geleerd... Staat dit studiejaar de inschrijving voor Sanskrit misschien nog open? Δ

zie de nieuwsbrief voor details

Algemene Ledenvergadering

Almanakultreiking en Almanakfeest

zie de nieuwsbrief voor details

Samen met waarschijnlijk vele andere studenten zwoeg ik door deze (gelukkig niet zo hete) zomer. De een werkt aan een verbetering van zijn financiële omstandigheden en de ander aan de afronding van een tentamen en ik... aan mijn scriptie.

Een jaarverslag om bang van te worden!

Willy van Harten-de Heer

Gelukkig moet ik, in het kader van de integratie van theorie en praktijk, verschillende mensen interviewen. Nu is de zomer een gekke tijd om mensen lastig te vallen voor een interview. De een heeft het enorm druk omdat er zoveel collega's afwezig zijn en de ander ligt net met zijn voeten op het bureau. Bij de Keuringsdienst van Waren bijvoorbeeld trachten ze interviews te voorkomen door meteen op te merken dat je eerst het jaarverslag krijgt toegestuurd. Als je dan nog vragen hebt, moet je nog maar eens bellen. Maar ik moet toegeven, ik heb nooit geweten dat een jaarverslag zo interessant kan zijn. Er staan talloze voorbeelden in van calamiteiten die zich in 1992 hebben voorgedaan, zoals de volgende:

Door het eten van bananen-bavarois die was bereid met rauwe eieren, liepen de deelnemers aan een trainingskamp van de Cambuurse voetbalploeg een salmonella-infectie op. Het elftal kon hierdoor gedurende twee weken niet aan de competitie deelnemen. Van een grote groep bejaarden die tijdelijk in Noordwijkerhout verbleef, werden 118 personen ziek. Uit onderzoek bleek dat bedorven groentesoep waarschijnlijk de oorzaak was van de „epidemie”.

Na het lezen van zo'n jaarverslag vraag je je af hoe het komt dat je niet véél vaker ziek bent. Uit een peiling is gebleken, dat jaarlijks zes miljoen Nederlanders last hebben van maag- of darmklachten. Bij twee miljoen Nederlanders waren de klachten ernstig. Naar schatting worden een tot ander-

half miljoen van de maag- of darmklachten veroorzaakt door bacteriologisch verontreinigd voedsel. Overigens hoeft deze verontreiniging niet veroorzaakt te zijn door de fabrikant. Ook bij de bereiding kan het een en ander mis gaan. Wanneer voedsel voor de consumptie goed wordt verhit, word je er niet ziek van (of het moet echt bedorven zijn maar dat merk je meestal wel). Gevaar voor kruisbesmetting is echter altijd aanwezig. Wanneer bijvoorbeeld ziekteverwekkende bacteriën op een snijplank terecht komen en er wordt daarna een tomaat opgelegd, komen deze bacteriën in de salade waarin deze tomaat wordt verwerkt. Een goede hygiëne in de keuken is dus van groot belang!

De Keuringsdienst van Waren onderzoekt niet alleen voedingsmiddelen, maar ook andere producten: Naar aanleiding van een klacht werd ontdekt dat een als „schoonmaakazijn” geëtiketteerd produkt bleekwater bevatte. Uit onderzoek bleek dat zeer waarschijnlijk een fout is gemaakt door de drukker die zowel de etiketten van het schoonmaakazijn als van het bleekwater verzorgt. Per abuis is een hoeveelheid etiketten in de verkeerde kleur afgedrukt en hierdoor op de verkeerde fles terecht gekomen. Vierentwintig verpakkingen bleken verkeerd geëtiketteerd te zijn. Hiervan is slechts een klein deel achterhaald.

Uit onderzoek is gebleken dat de verschillen in teergehalte tussen milde, lichte, halfzware en zware shag te verwaarlozen zijn. Deze soorten tabak leveren dan ook praktisch eenzelfde ri-

sico voor de gezondheid op.

In een tv-actualiteitenprogramma werd de (overigens onjuiste) indruk gewekt dat een leek niet kan beoordelen of een vloerbedekking asbestvrij is. Hierop besloten duizenden kijkers van elke soort vloerbedekking in huis een stukje op te sturen naar het in de uitzending genoemde adres van de Keuringsdienst van Waren. Binnen een week na de uitzending waren bij de dienst meer dan 7.500 stukjes vloerbedekking en meer dan duizend telefoontjes binnengekomen. In heel 1992 werden 14.079 stukjes vloerbedekking en 541 andere ingezonden monsters (voornamelijk bouwmaterialen) op asbest onderzocht. Van deze monsters bleek circa 75% asbestvrij. Het merendeel daarvan zou bij een correcte voorlichting waarschijnlijk niet ingezonden zijn.

Wanneer je zo'n jaarverslag leest ben je blij dat er een Keuringsdienst van Waren bestaat. De regering heeft echter plannen om de controle-organen van de overheid (waaronder de Keuringsdienst) samen te voegen tot een privaatrechtelijk federatief verband: het Nederlands Controlebureau Levensmiddelen. Een overheidsdienst van beperkte omvang en met beperkte bevoegdheden moet toezicht houden op dit Controlebureau. Dat het laatste woord hierover nog niet is gesproken, valt te begrijpen. Naast de huidige controlediensten van de overheid maakt de Consumentenbond zich sterk voor het handhaven van de huidige situatie. Ik ben benieuwd wat het Parlement in haar wijsheid zal besluiten. Δ

Vele buitenlanders willen naar Nederland komen, omdat zij in hun eigen land worden vervolgd of omdat zij het hier beter hopen te krijgen. Zowel vanuit de samenleving als vanuit de politiek bestaat er grote belangstelling voor het vreemdelingen- en asielbeleid.¹ Dit heeft te maken met de volgende omstandigheden. In de eerste plaats is het vreemdelingenbeleid in de loop der jaren niet alleen vernieuwd, maar is ook de visie van de overheid op immigratie-vraagstukken verbreed. Daarbij wordt het aantal vreemdelingen en asielzoekers dat zich in Nederland wil vestigen steeds groter. Daardoor ontstaat er steeds meer werk voor de Directie Vreemdelingenzaken (van het Ministerie van Justitie), omdat ieder verzoek en verblijf door de Directie individueel wordt bekeken. Tenslotte krijgt het vreemdelingenbeleid een internationaler karakter. Dit heeft onder andere te maken met de Europese eenwording die steeds verder vordert. Bovendien groeit het aantal mensen, dat naar West-Europa wil komen, waardoor het nodig is de oorzaken van migratie internationaal aan te pakken (bv. economische vluchtelingen).

Inge aarden

Het primaat van het vreemdelingenbeleid ligt bij de politiek: bewindslieden (kabinet) en parlement. De directie heeft een tweeledige taak: de voorbereiding van algemeen beleid en wetgeving en de uitvoering van het door de politiek vastgestelde beleid. Beide taken zijn essentieel en van gelijk gewicht. Bovendien dienen deze taken in onderlinge samenhang uitgevoerd te worden. Dit wil zeggen dat bij de beleidsadvisering de consequenties daarvan voor de uitvoering betrokken dienen te worden.

De directie vreemdelingenzaken (DVZ) heeft als doelstelling: „het bevorderen van de ontwikkeling en zorgvuldige uitvoering van een doelmatig, doeltreffend en samenhangend stelsel van wetgeving en beleid met betrekking tot vreemdelingen, waaronder vluchtelingen en asielzoekers”. De beslissingen in dit kader moeten menswaardig en tijdig worden genomen en moeten in gelijke gevallen gelijk uitvallen.

DVZ steeft naar een doeltreffend vreemdelingenbeleid dat wordt gekenmerkt door een restrictief toelatingsbeleid en ruimhartig vluchtelingenbeleid. daarbij moet het

vreemdelingenbeleid doelmatig en doeltreffend zijn met betrekking tot toezicht en verwijdering.

Van DVZ-medewerkers vraagt dit een werkhouding waarin een zorgvuldige uitvoering centraal staat. Er dient gelijke behandeling van vergelijkbare zaken te zijn. Dit vergt open overleg met de toetsing van eigen inzichten aan die van collega-medewerkers bij gecompliceerde zaken.²

DVZ onderhoudt voor de behandeling van individuele zaken ontelbare contacten met instanties en personen, andere overheidsorganen, advocaten en hulpverleners, zowel mondeling, telefonisch als schriftelijk. „Dienstbezoek” staat hoog in het vaandel staat bij DVZ. Daarbij moeten DVZ-medewerkers zich voortdurend bewust zijn van het beeld dat DVZ in het bijzonder binnen het Ministerie van Justitie uitstraalt. Dit houdt in: een overheidsorganisatie waarin efficiënt wordt gewerkt, die oog heeft voor hetgeen in de samenleving leeft en waar gestalte wordt gegeven aan de beginselen van de rechtsstaat.

De Directie Vreemdelingenzaken heeft de afgelopen jaren stormachtige

Vreemdelingen

de Directie
Vreemdelingenzaken

ontwikkelingen doorgemaakt. Het aanbod van werk is explosief gegroeid, evenals de organisatie, waarin momenteel ongeveer 650 medewerkers werkzaam zijn. Gelet op de zelfstandigheid van DVZ en voorgenoemde punten kan men stellen dat de groei er nog niet uit is. Δ

Noten

Deel uit de scriptie „V&O-affaire, een onderzoek naar alternatieve modellen voor Vorming & Opleiding binnen de Directie Vreemdelingenzaken” door Inge Aarden, juni 1992

1 Vreemdelingen zijn buitenlanders die naar Nederland komen voor andere redenen dan asiel (vervolg, discriminatie etc.), zoals bijvoorbeeld gezinshereniging, in Nederland willen werken of studeren.

2 over alle zaken wordt door twee of meer medewerkers beslist.

RETICULAIR

Een slimme student heeft zijn toekomst verkend

Joris Kok

Alleen „slimme” studenten die zich in de studietijd hiervan rekenschap geven, lijken nog een volwaardige kans te maken in de „solicitatiewedstrijd” om een baan. Dit vooruitdenken uit zich niet alleen in het harder studeren. Het oriënteren op de positie van vakgenoten en het signaleren van „witte vlekken” in de arbeidsmarkt zijn wellicht waardevoller. „Selfmarketing” is daarbij een sleutelbegrip.

Hoewel het niet eenvoudig lijkt om hieraan vorm te geven, dreigen voor de handliggende faciliteiten over het hoofd te worden gezien. Een lidmaatschap van de faculteitsvereniging, de B.I.L. in Leiden of Cedo Nulli in Rotterdam zijn bijvoorbeeld faciliteiten die je hierbij kunnen helpen.

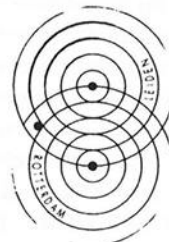
Daarnaast bestaat *RETICULAIR*, de vereniging van afgestudeerde bestuurskundigen. Reticulair stelt zich ten doel contacten tussen afgestudeerden onderling te bevorderen en te onderhouden. Naast de plezierige kanten van het netwerk zoals het contact met oudcollega-studenten, tijdens de borrels, kent *het netwerk* ook „nuttige” aspecten. Te denken valt aan lezingen en thema-avonden, het drie maal per jaar uitkomende periodiek en de jaarlijkse Almanak. Wanneer je afgestudeerd bent, kan je lid worden van *Reticulair*.

Mede gelet op de moeilijke overgang van studie naar werk van de huidige student, heeft *Reticulair* de mogelijkheid gecreëerd om studenten in de laatste fase van hun studie een zogenaamd aspirant-lidmaatschap aan te bieden. Dit heeft als voordeel dat je nog in de studie, deel kunt uitmaken van het bestuurskundig netwerk, dat bijvoorbeeld het zoeken naar *een stageplaats of een baan* kan vergemakkelijken. De mogelijkheden voor „selfmarketing” zijn zo dan ook volop aanwezig. Daarnaast wordt je op de hoogte gehouden, d.m.v. het periodiek en de nieuwsbrief over verenigingsactiviteiten.

Het aspirant-lidmaatschap kost f25,- per jaar. Als je slim bent en je wilt meer weten over *Reticulair* neem dan contact op met één van de onderstaande bestuursleden. De echte slimmerikken onder jullie geven zich dan natuurlijk gewoon op als aspirant-lid.

Ed van den Berg (secretaris), ☎ 071-217067
Renate Scheffer (voorzitter), ☎ 010-4332746
Joris Kok (algemeen lid/werving), ☎ 01820-31284 Δ

De tijden dat een academische graad garant stond voor een baan met perspectief liggen achter ons. De arbeidsmarkt voor academici krimpt in. *De overgang van studie naar werk* is niet eenvoudig en wordt door de neergaande conjunctuurbeweging extra problematisch.

boox for brains

BOOX

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import

In dit artikel wordt de relevantie en de kwaliteit van de practicumweken voor de studie Bestuurskunde bekeken. Daarbij komt een aantal punten van kritiek naar voren, dat duidelijk probeert te maken dat er nog veel aan schort aan de practica. Zoveel zelfs dat eraan getwijfeld moet worden of de practicumweken wel voldoende leereffect opleveren. Ook moet getwijfeld worden aan het nut van de practica an sich. Dit artikel is gebaseerd op persoonlijke ervaringen tijdens drie practicumweken. De vierde, „Organisatiediagnose en Advies”, valt buiten dit artikel, omdat ik nog niet het genoeg heb gehad deze te kunnen volgen.

Practische practica

Jurian Edelenbos

Beschrijving

De doelstelling van de practica is om de student vertrouwd te maken met de praktijk van het Openbaar Bestuur. Het wordt gezien als waardevolle aanvulling op de theorie, zoals die op te lepelen is uit de studieboeken, deels om deze te bekrachtigen, dan wel om deze theorieën te ontcrachten. Het praktische gehalte is nuttig voor het prescriptieve karakter van de studie Bestuurskunde.

Literatuur

Wanneer je practicumweken wilt volgen, dan wordt er van je verwacht dat je je van te voren inleest om het verloop van de practica voor jezelf, voor andere deelnemers en voor de organisatoren niet te verzieken. Alvorens de theorie in de praktijk te brengen, moet je eerst de theorie je eigen maken. De studenten worden dan *readers* voorgeschoteld die de theorie van de praktijk geven. Je krijgt een blauwdruk van de praktijk aangeboden. Er wordt dan net gedaan of de wet van de praktijk is uitgevonden, en dat deze op alle gevallen toepasbaar is. In de studie Bestuurskunde wordt er echter voortdurend in de theorieën op gewezen dat geen situatie hetzelfde is. Het nut van deze kookboeken moet dan ook sterk betwijfeld worden. Daarbij komt nog dat de literatuur in verhouding bijzonder duur is. Voor de practicumweek „Projectmanagement”

moest een boek aangeschaft worden, waarvan het nut sterk betwijfeld moet worden.

Ten eerste was het een „huishoudschool-kookboek” en ten tweede werd het relevantste van dit te dure boek in een anderhalf uur inleidend college uit de doeken gedaan en tenslotte werd het boek tijdens de practicumweek nauwelijks gebruikt. Geldverspilling dus, maar ach het vult de boekenkast toch lekker.

Rol

Het slagen van het practicum valt samen met de rol die je krijgt toegewezen. Krijg je een onbeduidende rol, dan is het spelletje dat gespeeld moet worden niet interessant. Sommige studenten waren in de practicumweek „Projectmanagement” meer als architecten met het bouwen van een gemeentehuis bezig dan als bestuurskundigen-in-spé met beleid. De één krijgt bij het spelen van de spelletjes iedere keer een flutrolletje, de ander een hoofdrol toegewezen. Een evenwichtigere rolverdeling tussen de deelnemers is dus een vereiste tijdens de verschillende spelletjes. Ook hoe de rol gespeeld wordt, is belangrijk voor het slagen van het practicum. De één overdrijft zijn rol, de ander loopt er de kantjes af om de week zo snel en zo gemakkelijk mogelijk af te raffen. De één is niet meer te bereiken, omdat de persoon al naar huis is. De ander vereenzelvigd zich zo met zijn rol als bijvoorbeeld

observator dat hij niet even wil zeggen hoe laat het is, omdat een observator onzichtbaar moet zijn.

De hiërarchie die de praktijk eigen is, is in het spel niet na te bootsen. Je ziet elkaar als een stel studenten tijdens de studie, en je blijft elkaar als een stel studenten zien in de practicumweken. Wanneer de hiërarchie vervalt, valt ook het doek voor het practicum. De nagespeelde praktijk is de praktijk niet.

Organisatie

De mensen die de practicumweken organiseren hebben de neiging teveel spelen in één week te stoppen. Het gevolg hiervan is dat er te weinig tijd is om een spel goed af te ronden. Bij de practicumweek „Onderhandelen en Beslissen” waren de eerste twee dagen volgepropt met vele kleine spelletjes en de laatste drie dagen was er teveel tijd voor het laatste spel. Bij „Planning en Begroting” daarentegen was er sprake van één spel, dat door de spelleiding kunstmatig werd gerekt wanneer het spel te voorspoedig verliep en wel eens te vroeg afgelopen zou kunnen zijn. Als men toch met het fenomeen practicumweek wil doorgaan, is het beter de week op te delen in twee grote spelen, waarbij over de spelen een evenwichtige rolverdeling wordt toegepast.

De keuze van de organisatoren om een avondcollege te geven in de practicumweek „Onderhandelen en Beslissen” is een foute geweest. Er waren

maar weinigen die zich die avond konden concentreren na een energerende en zeer interessante dag, zodat het leereffect nihil was.

Veel beter is het om een in- en uitleidend college te geven. Het inleidend college geeft een introductie van de week, en geeft weer wat er van de week verwacht wordt. Het uitleidend college geeft een evaluatie van het practicum.

Er moet op gewezen worden dat de accommodatie in Leiden voor het houden van zo'n week niet al te best is. Ten eerste zijn er te weinig ruimten beschikbaar, en als er ruimten zijn, zijn deze veel te klein. Bovendien blijken de ruimten lang niet allemaal over de nodige faciliteiten te beschikken, zoals een diaprojector. Het gevolg van het tekort aan ruimten is dat de deelnemers van het spel over „Gebouw 5” verspreid zitten. De communicatie is hierdoor belabberd, wat de

voortzetting van het spel niet ten goede komt.

Bij gebrek aan ruimte in Leiden werd daarom „Planning en Begroting” voor Leidse studenten maar in Rotterdam gehouden. En de omstandigheden wilden nu net dat het openbaar vervoer in Rotterdam staakte, zodat je een uur eerder uit Leiden moest vertrekken om nog op tijd in Rotterdam te arriveren. Maar de organisatoren deden nog altijd het aantrekkelijke aanbod om op het Erasmuscomplex een tentje op te zetten.

Het was bovendien te gek voor woorden dat tijdens „Planning en Begroting” van de deelnemers aan het spel werd verlangd het spel toch enigzins serieus te nemen en te spelen, terwijl de docenten min of meer feest zaten te vieren met dure spijzen en dranken. Dit werkt niet bepaald stimulerend tijdens deze toch al fantastische week.

Slot

Ik stel voor de practicumweken tot het verleden te laten behoren. In plaats daarvan lijkt het mij nuttiger de studenten meer stages te laten lopen. De propaedeutische- en DI-fase moeten gebruikt worden om de nodige theoretische bagage op te doen. Tijdens de DII-fase krijgt de student theorie aangeboden gekoppeld aan twee korte stages. De student krijgt in de specialisatie-fase de mogelijkheid de opgedane kennis van een bepaald gebied, dat de student het meest interesseert, in een grote stage te toetsen.

De praktijk leer je in de praktijk en niet door een theoretische benadering van de praktijk door middel van practica. De practicumweek is en blijft misschien wel een spelletje met weinig inhoud. Maar ach, je komt vrij gemakkelijk aan je studiepunten, en die zijn nu in de „tempobeurstijden” heel waardevol. Δ

„Inhoudsvolle practicumweken”

Ideaal burgerschap als hoeksteen van de samenleving? Over sociale vernieuwing

Haiko van der Voort

Sociale vernieuwing

Om vragen als deze te beantwoorden moet eerst duidelijker worden wat sociale vernieuwing eigenlijk is. Definities zijn er te over. Minister Dales gebruikt een werkdefinitie van zo'n 100 woorden, vooral hamerend op emancipatie van de sociaal zwakkeren in onze samenleving, terwijl minister Hirsch Ballin de term afdoet als „de revitalisering van het maatschappelijk middenveld”. De Amsterdamse wethouder Van Duyn ziet de tweede Coentunnel als sociale vernieuwing. De kabinetsnota „Sociale Vernieuwing” zet vooral het probleem van de achterstand van groepen centraal. Deze achterstand moet dan gedeeltelijk weggewerkt worden door verbetering van arbeid, scholing en inkomen van achterstandsgroepen, verbetering van de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving en door innovaties op sociaal en cultureel terrein. Wat betreft de leefomgeving is intensivering van het wijkbeheer noodzakelijk. De derde groep acties, die over sociale en culturele innovaties, omvat onder andere verkleining van de afstand tussen burger en overheid.

**Vreemd genoeg
worden in de
definitie van
burgerschap
de plichten vergeten**

Het beleid wordt vormgegeven door decentralisatie en deregulering. Er is tevens sprake van bestuurlijke vernieuwing. Het rijk sluit convenanten met gemeenten over wanneer en hoe bepaalde problemen worden aangepakt en vooral wie dat moet doen.

Burgerschap

Burgerschap betekent lidmaatschap van een staat. De burger regeert en wordt geregeerd. Dit brengt rechten en plichten met zich mee. Marshall onderscheidt drie soorten burgerschap, namelijk het civiele, het politieke en het sociale. De sociale variant is hier het meest relevant. Het omhelst volgens Marshall „het recht op een zekere economische voorspoed en zekerheid tot en het recht te delen in het maatschappelijk erfgoed en een beschaafd leven te leiden overeenkomstig de heersende maatschappelijke normen”. Aan vaagheid geen gebrek met termen als „een zekere economische voorspoed”, „een beschaafd leven” en „de heersende maatschappelijke normen”. Interessant is hier ook de vraag wie die heersende maatschappelijke normen omhoog dan wel omlaag schroeven. Zijn dat niet de burgers zelf? Vreemd genoeg worden de plichten vergeten in de definitie. Je zou deze plichten kunnen interpreteren als het, zowel direct als indirect (via de overheid), de medeburgers de mogelijkheid geven de rechten van sociaal burgerschap te genieten. Een ideale burger toont dus, behalve initiatief voor de eigen zaak, ook betrokkenheid met zijn achtergestelde medeburger, middels hun handelen.

Ideaal?

Men kan niet van burgers verwachten

Sinds enkele jaren is het Nederlandse spraakgebruik verrijkt met de term „sociale vernieuwing”. Alleen al de klank van de term brengt allerlei beelden naar voren, van reorganisatie van de arbeidsvoorziening tot aan keurig opgeknapt tuintjes. Sociale vernieuwing is een inspiratiebron voor zowel de cynicus als de lofzanger. Geen van beiden kan echter goed vat op de term krijgen, want niet iedereen is het erover eens wat sociale vernieuwing nu eigenlijk inhoudt.

Voor het „slagen” van de sociale vernieuwing is initiatief van de burger vereist. Ideaal burgerschap zou het proces ervan dus vergemakkelijken. De vraag is dan echter: In hoeverre kan de sociale vernieuwing van de burger zelf afkomen?

dat ze zich ideaal gedragen. Hun tonen van initiatief en betrokkenheid hoeft niet verwacht te worden wanneer hun niet duidelijk is hoe dat moet of als dat teveel tijd, geld en moeite kost. De overheid moet hen dus de mogelijkheden aanreiken ideaal te zijn. Dit is zeker de moeite waard, want de burger is in de eerste plaats deskundig over zijn eigen woonomgeving. Idenburg vindt in dit verband inwonerschap essentiëler dan staatsburgerschap. Staatsburgers hebben de mogelijkheden om problemen te signaleren, op te lossen en, in veel gevallen, te voorkomen, waaraan geen deskundige buitenstaander toekomt.

Gemeente

Door de decentralisatie-plannen zal de burger zich wat vaker naar de eigen gemeente moeten wenden dan voorheen het geval was. Vooral de verbetering van de dagelijkse leefomgeving en de innovaties op sociaal en cultureel terrein vragen om een wat meer gemeentelijke aanpak. De genoemde

bestuurlijke vernieuwing draagt daar ook toe bij.

De overheid moet de burger dus de kans geven initiatief te nemen. Dit is duidelijk wat anders dan het betutten van burgers, zoals een gemeente deed met het uitloven van een prijs voor het mooist opgeknapt tuintje van de stad.

Participatie

In 1992 werd de droevige constatering gedaan dat nog niet één procent van de burgers langs bestuurlijk vernieuwde wegen invloed had op democratische besluitvorming. Wat te doen? Ten eerste dienen de participatiemogelijkheden voor de burgers goed bekeken worden. In het boekje „Bestuurlijke Vernieuwing, naar een betere relatie tussen burgers en gemeente” geven Thewissen en Klootwijk een aantal aanbevelingen hierover. Enkelen hiervan zijn:

- het motiveren van de burgers tot stemmen;

- het streven naar duidelijkheid over participatiemogelijkheden, vooral over de waarde of status van het benutten van die mogelijkheden;
- het scheppen van meer faciliteiten voor burgers die willen participeren, vooral op het gebied van scholing en deskundigheid;
- het verlagen van de eisen aan burgers die willen participeren;
- het creëren van nieuwe vormen van participatie;
- het streven naar een gelijke behandeling tussen bestuurders en burgers, vooral in omgang en houding.

Initiatief

Men kan niet verwachten dat alle burgers participeren. Dat zou soms ook praktisch onmogelijk zijn. Initiatief betekent ook niet alleen participatie. Vooral op het gebied van de leefbaarheid van de eigen woonomgeving zijn er vele soorten andere initiatieven, zoals het oprichten van een buurtvereniging. Het stimuleren van

dit soort initiatieven door de overheid is moeilijk zonder in betuttelen te vervallen. Wel lijkt het raadzaam voor een lokale overheid om gedane beslissingen vaker te toetsen aan de meningen van burgers, bijvoorbeeld door middel van een enquête. Men kan er namelijk niet op vertrouwen dat onvrede enkel en alleen tot participatie leidt. Bovendien is al opgemerkt dat de burger deskundig is over zijn eigen woonomgeving. Δ

Gebruikte literatuur:

P. van der Heiden, *Sociale Vernieuwing, de nieuwe kleren van de keizer?*, 1991.
P. Thewissen en H. Klootwijk, *Bestuurlijke vernieuwing, naar een betere relatie tussen burgers en gemeente*, 1992.
Prof. dr. PH. A. Idenburg, *Wijkbeheer en burgerschap*, in „Openbaar Bestuur” nr.2, 1993.
T.H. Marshall, *Citizenship and Social Class*, 1950.

Van het bestuur

Het academische jaar is weer geopend, er moet helaas weer gewerkt worden! En dat is al gebeurd, want zoals je ziet ligt er weer een nieuwe Bestuurskundige Berichten voor je neus vol met interessante artikelen. Maar ook de B.I.L. heeft niet stil gezeten. Op zeven september zijn alle eerstejaars van harte welkom geheten door de B.I.L. De mentoraatscommissie heeft gezorgd voor een drukke, gezellige en zeer geslaagde dag. De Bestuurskunde Evaluatiecommissie Leiden (B.E.L.) heeft hard gewerkt aan de evaluatiegids „Bestuurskunde Geëvalueerd”. Iedereen kan beamen dat het een succes is geworden. Arno van de Weerd, de boeken en T.U.B.-commissaris is op dit moment druk doende met de boekenverkoop van 9 en 10 september.

Voor het huidige bestuur zit het jaar bijna erop. Een nieuwe enthousiaste groep neemt het van ons over. Dit zal gebeuren op 8 oktober. Houdt deze datum in ieder geval vrij, want er vindt tevens de uitreiking van de almanak plaats, en dat wordt flink feesten. Over de algemene ledenvergadering en de almanakuitreiking hoor je meer in onze volgende nieuwsbrief.

Ik wens iedereen succes met de studie en ik zie je graag op de algemene ledenvergadering en het almanakfeest.

Groetjes van Miranda Volders,
voorzitter

zie de nieuwsbrief voor details

Algemene
Ledenvergadering

oktober

Almanakultreiking en
Almanakfeest

zie de nieuwsbrief voor details

MANAGEMENT IN 3-D CONGRES

29 OKTOBER TE LEIDEN

EERSTE DEEL: MANAGEMENT STRATEGIEËN <i>dr B. Knapen</i> (Dagvoorzitter) Hoofdredacteur NRC Handelsblad <i>drs R. den Besten</i> President-Directeur N.V. Nederlandse Spoorwegen <i>drs P. Bouw</i> President-Directeur KLM N.V. <i>J.L.M. Bartelds R.A.</i> Co-Voorzitter Executive Board Fortis <i>mr Y.H.M.N. Folmer</i> Lid Raad van Bestuur Koninklijke BolsWessanen N.V.	TWEEDE DEEL: DE STRATEGIE EN DE MANAGER PARALLELSESSIES: Elke deelnemer kiest twee van de volgende parallelsessies: <table><tr><td>PRODUKTIE</td><td>→ Akzo Chemicals → Alcatel Nederland B.V.</td></tr><tr><td>PERSONEEL & ORGANISATIE</td><td>→ Shell Int. Petroleum Mij. B.V. → Wolters Kluwer</td></tr><tr><td>FINANCIEEL</td><td>→ ABN-AMRO → KPMG Klynveld Management Consultants</td></tr><tr><td>MARKETING & SALES</td><td>→ Philips → Unilever Vlees Groep B.V.</td></tr></table>	PRODUKTIE	→ Akzo Chemicals → Alcatel Nederland B.V.	PERSONEEL & ORGANISATIE	→ Shell Int. Petroleum Mij. B.V. → Wolters Kluwer	FINANCIEEL	→ ABN-AMRO → KPMG Klynveld Management Consultants	MARKETING & SALES	→ Philips → Unilever Vlees Groep B.V.	DERDE DEEL: DE MANAGER EN ZIJN TOEKOMST <i>E. Bolk</i> Directeur Strategie-ontwikkeling en Externe Betrekkingen Randstad Uitzendbureau B.V. <i>Prof. mr L.A. Geelhoed</i> Secretaris-Generaal Ministerie van Economische Zaken
PRODUKTIE	→ Akzo Chemicals → Alcatel Nederland B.V.									
PERSONEEL & ORGANISATIE	→ Shell Int. Petroleum Mij. B.V. → Wolters Kluwer									
FINANCIEEL	→ ABN-AMRO → KPMG Klynveld Management Consultants									
MARKETING & SALES	→ Philips → Unilever Vlees Groep B.V.									

MANAGEMENT IN PRAKTIJK

LANDELIJK STUDENTEN MANAGEMENT CONGRES STADSGEHOORZAAL LEIDEN VRIJDAG 29 OKTOBER
 Inschrijving f 35,- inclusief congresboek, lunch en borrel. Informatie en inschrijving: Kaiserstraat 25, 2311 GN Leiden, 071-127556.

Ja, ik kom naar het Management in 3-D congres:

"MANAGEMENT IN PRAKTIJK"

op vrijdag 29 oktober 1993 in de Stadsgehoorzaal te Leiden.

Ik maak f 35,- over op rekeningnummer 56.65.65.110 ABN AMRO Leiden.

naam _____

adres _____

plaats/postcode _____

studie/opleiding _____

ik wil deelnemen aan de volgende twee parallelsessies*:

1: _____

2: _____

Stuur deze bon in een gefrankeerde envelop naar S.E.M.C., Kaiserstraat 25, 2311 GN Leiden.

KOOYKER
sinds 1863

**Algemene en Academische
Boekhandel**

In het hart van de Randstad
vindt u één van de grootste
voorraadhoudende Boekhandels
voor Universiteit en HBO.

BREESTRAAT 93,
2311 CK Leiden.
tel.: 071 - 160 500,
fax: 071 - 144 439.